

Õppekavagruppide kvaliteedi hindamine kõrghariduse esimesel ja teisel astmel

Seletuskiri

Seadusandlik taust

Vastavalt ülikooliseadusele, rakenduskõrgkooli seadusele ja erakooliseadusele on Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuril (*edaspidi EKK*) kohustus välja töötada õppekavagruppide kvaliteedi hindamise (edaspidi ÕKH) tingimused ja kord. Nimetatud seadused määratlevad õppekavagrupi kvaliteedi hindamist kui välishindamist, mille käigus hinnatakse õppekavade ning nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse vastavust õigusaktidele, riigisestele ja rahvusvahelistele standarditele ja arengusuundadele eesmärgiga anda soovitusi õppe kvaliteedi parandamiseks.

Kõrgkoolil on kohustus tagada, et kõrghariduse kvaliteediagentuur või temaga kooskõlastatult välisriigi pädev kvaliteediagentuur hindab õppekavagrupi kvaliteeti vähemalt korra seitsme aasta jooksul või kõrghariduse kvaliteediagentuuri otsusel lühema tähtaja jooksul. Õppekavagrupi kvaliteedi hindamisega seotud kulud kaetakse riigieelarvest või kõrgkooli taotlusel kõrgkooli eelarve kaudu. Kui kõrgkool taotleb õppekavagrupi kvaliteedi hindamise läbiviimist välisriigi kvaliteediagentuurilt, kaetakse hindamisega seotud kulud riigieelarvest realselt tehtud kulude ulatuses ja mahus, mis ei ületa kulusid, mis kuuluksid katmisele siseriiklikult korraldatava õppekavagrupi kvaliteedi hindamise puhul.

Seletuskirja Lisas 1 on toodud erinevate kõrgkoolide puudutavate välishindamiste võrdlus.

Käesolev dokument kirjeldab ÕKH läbiviimist kõrghariduse esimesel ja teisel astmel (rakenduskõrgharidusõpe, bakalaureuseõpe, magistriõpe ning integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe). Doktorioõppe kvaliteedi hindamine on kavas ühitada teaduse evalveerimisega, vastavad arutelud on käivitatud.

Ülevaade regulatsiooni väljatöötamise protsessist

2009-2011 toimunud üleminekuhindamise tulemusel said kõrgkoolid õppekavagruppides õppe läbiviimise õiguse ning esimesed kvaliteedi hindamised peaksid toimuma õiguse saamise hetkest 7 aasta jooksul – seega hiljemalt aastal 2017. Arvestades ÕKH toetavat ja arendavat, mitte kontrollivat iseloomu, on selle läbimine kõrgkoolile pigem õigus kui kohustus, mistõttu võimalus selleks on otstarbekas luua varem. Lisapõhjus regulatsiooni väljatöötamiseks juba kevadel 2012 on seotud IKT programmi kavandatud rahvusvahelise ekspertiisiga, mida on otstarbekas siduda ÕKHga. Esialgsete plaanide kohaselt toimub ÕKH piloteerimine 2012. aasta sügistelvel Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli informaatika ja infotehnoloogia õppekavagruppides.

Regulatsiooni väljatöötamise ettevalmistavas faasis viis EKK käesoleva aasta jaanuaris läbi 7 fookusgrupi intervjuud: 1 EKK hindamisnõukoguga, 3 tööandjatega (sh 1 spetsiifiliselt IKT tööandjatega), 2 õppekavajuhtidega, 1 üliõpilastega. Grupis oli 5-9 intervjuueeritavat. Intervjuud viisid läbi Hillar Bauman ja Maiki Udam. Vastused on kodeeritud ja analüüsitud programmiga NVivo 9. Fookusgruppide intervjuude kokkuvõte on kättesaadav EKK kodulehel http://ekka.archimedes.ee/files/OKR_intervjuude_kokkuvote.pdf

Lisaks saatis EKK kõigi kõrgkoolide õppevaldkonna juhtidele üleskutse avaldada arvamust, kuidas ja kelle poolt tuleks õppekavagruppe hinnata. Vastas 15 kõrgkooli (vastuste laekumise järjekorras): Eesti Mereakadeemia, IT Kolledž, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, Sisekaitseakadeemia, Eesti Lennuakadeemia, Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar, Tallinna Ülikool, Eesti Kunstiakadeemia, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Tartu Kõrgem Kunstikool, Kaitseväe Ühendatud

Õppeasutused, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maaülikool, Tartu Ülikool.

Fookusgruppide intervjuud ning õppevaldkonna juhtidelt saadud tagasiside töötas läbi sisutöörühm koosseisus Maiki Udam (EKKA), Hillar Bauman (EKKA), Lagle Zobel (EKKA), Mart Noorma (Tartu Ülikool), Aune Valk (Haridus- ja Teadusministeerium), ning koostas sellele toetudes ÕKH hindamise lähtealused ja visandi õppekava eneseanalüüsiks. Õppekava eneseanalüüsi vormi väljatöötamisel võttis sisutöörühm aluseks Tartu Ülikoolis rakendatud vormi ning kaasas konsultandina Margit Raudsepa (Tartu Ülikool). Tagasisidet regulatsiooni algversioonidele andis Siret Rutiku (Tartu Ülikool).

Sisutöörühma materjalid olid sisendiks ÕKH töörühmale, kuhu saatsid oma esindajad Rektorite Nõukogu (Tallinna Tehnikaülikooli õppeprorektor Kalle Tammemäe), Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogu (Tallinna Tehnikakõrgkooli rektor Enno Lend), Eesti Üliõpilaskondade Liit (juhatuse aseesimees Monika Maljukov), Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (teenuste direktor Peter Gornischeff) ning Haridus- ja Teadusministeerium (kõrgharidusosakonna asejuhataja Helen Põllo). Töörühma juhtis Heli Mattisen (EKKA juhataja). Töörühma esimene koosolek toimus 15. märtsil 2012, teine 5. aprillil. Teiseks koosolekuks sai töörühm oma liikmete vahendusel tagasisidet ka mõnedelt kõrgkoolidelt. Nii näiteks kommenteerisid tööversiooni Anneli Lorenz Eesti Maaülikoolist ja Siret Rutiku Tartu Ülikoolist.

5. aprilli koosolekul otsustas töörühm, et ÕKH projekti võib pärast täienduste ja paranduste tegemist saata sidusrühmadele tagasiside saamiseks. Tagasisidet ootame kõikidelt kõrgkoolidelt, üliõpilaste ja õpilaste ning tööandjate ja ettevõtjate esindusorganisatsioonidelt, kutse- ja erialaliitidelt ning valitsusasutustelt. Pärast tagasiside analüüsi täiendamise ÕKH projekti, informeerime tagasiside andjaid kõikidest parandus- ja täiendustepanekutest, kooskõlastame lõpliku versiooni ÕKH töörühmas ning suuname selle EKKA hindamisnõukogule kinnitamiseks.

ÕKH korra vastuvõtmine EKKA hindamisnõukogu poolt on kavandatud juuni algusse.

Lähtealused ÕKH väljatöötamisel

Töörühm lähtus ÕKH väljatöötamisel järgmistest põhimõtetest:

1. ÕKH on toetava ja arendava, mitte kontrolliva iseloomuga. Selle eesmärk on anda kõrgkoolile tagasisidet õppe kvaliteedi parandamiseks, erinevalt näiteks üleminekuhindamisest, mille käigus hinnati vastavust miinimumnõuetele. Arvestatakse konkreetse kõrgkooli ja õppekavarühma konteksti ning arenguvajadusi. ÕKH korras on kõrgkoolil võimalus osaleda nii hindamise ulatuse (alajaotus II.2), hindamiskomisjoni koosseisu kui õppekavagrupi eneseanalüüsist ja kõrgkooli arenguvajadustest tulenevate rõhuasetuste määratlemises (punktid 13.4 ja 14).
2. Formaalsed nõuded hindamiskomisjoni koosseisule (liikmete arv, välis- ja Eesti ekspertide osakaal) võimaldavad arvestada kõrgkoolide ja õppekavagrupide erisusi. Komisjoni kuuluvad hinnatavate õppekavade erialavaldkondade ja kõrgkoolis õpetamise metoodika asjatundjad (punktid 14 ja 15).
3. ÕKH standardid lähtuvad institutsionaalse akrediteerimise kriteeriumidest (õppetegevuse valdkonnas) ning arvestavad Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustamise standardeid ja suuniseid. Erinevalt institutsionaalsest akrediteerimisest on fookus õppekaval, õppe sisul ning õppimisel ja õpetamisel.

4. Eneseanalüüsi ja hindamise keskmeks on õppekava, kuid analüüsitakse ka arenguid kõrgkooli õppekavagrupis tervikuna. Õppe läbiviimise õigus õppekavagrupis tähendab riikliku tunnustust ja kujutab endast seega ka kvaliteedigarantiid kõikidele vastava õppekavagrupi õppekavadele – nii olemasolevatele kui tulevastele. Hinnatakse, milliseid järeldusi on tehtud eelmise hindamise tulemustest, ning kuidas suhestuvad arengud õppekavagrupi sees kõrgkooli strateegiliste eesmärkidega.
5. Nii eneseanalüüsi kui hindamise aluseks on nn kvaliteediringi (PDCA) loogika: kuidas toimub kavandamine, rakendamine, tulemuste hindamine ja parendamine.
6. ÕKH eneseanalüüsi küsimustik suunab kõrgkoole võrdlema oma õppekavu ja õppe läbiviimist teiste sarnaste õppekavadega väliskõrgkoolides. Eesti kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime eelduseks on rahvusvahelise konteksti ja arengusuundumuste tundmine ja nendega suhestumine.
7. Õppekavagrupi kvaliteedi hindamise peamine sihtgrupp on õppeasutused. Ausa, tõenduspõhise ja eneskriitilise analüüsi huvides EKKA eneseanalüüsi aruannet ei avalikusta. Hindamisaruanne on EKKA kodulehel avalikkusele kättesaadav. Eeldame, et kõrgkool teeb eneseanalüüsiaruande kättesaadavaks oma liikmeskonnale siseveebi vm siseinfosüsteemi kaudu.

Hindamisvaldkonnad ja standardid

Eneseanalüüs ja hindamine toimub 5 hindamisvaldkonna lõikes: 1) õppekava ja õppekavaarendus; 2) ressursid; 3) õppeprotsess; 4) õppejõud; 5) üliõpilased (punktid 5.2.1.-5.2.5.). Iga hindamisvaldkonna all on määratletud kõrgharidusstandardist, Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standarditest ja suunistest ning muudest kõrghariduse kvaliteedikindlustust reguleerivatest õigusaktidest tulenevad standardid. Standardite sisu täpsustamiseks ja analüüsiotsuse ühtlustamiseks on õppekavade eneseanalüüsi vormis (seletuskirja Lisa 2) toodud rida suunavaid küsimusi.

Õppekavagrupi eneseanalüüs

Eneseanalüüs toimub õppekava tasandil, st õppeasutus viib õppekavagrupi eneseanalüüsi läbi kõikide õppekavagrupi kuuluvate õppekavade lõikes. Lisaks õppekavade tasandile analüüsib kõrgkool õppekavagrupi siseseid arenguid ning tugevusi ja parendusvaldkondi õppekavagrupi kuuluvate õppekavade võrdluses: vastuvõtu, üliõpilaste, lõpetajate, katkestajate trendid; õppekavade ühisosad ja/või dubleerimine; õppekavagrupi õppejõudude kvalifikatsioon ning õppekavadele vastu võetud üliõpilaste ja eelmainitud õppejõudude suhtarv jms.

EKKA valmistab ette elektroonilise eneseanalüüsi- ja hindamiskeskonna, mida kõrgkool saab kasutada nii iga üksiku õppekava kui õppekavagrupi tasandi eneseanalüüsiks. Haridus- ja Teadusministeerium koostab EHIS-e andmete põhjal taustaandmed kõrgkoolide õppekavagruppide 5 aasta trendidest (üliõpilaste, vastuvõtu, lõpetajate, katkestajate arvud, rahvusvaheline mobiilsus), mis on nii kõrgkooli kui hindamiskomisjoni käsutuses.

Kui kõrgkoolis on vastavas õppekavagrupis (erinevates õpetes kokku) rohkem kui 10¹ õppekava, võib EKKA koostöös kõrgkooliga teha valiku, milliseid õppekavu süvitsi vaadeldakse. Õppekavade valikul lähtutakse järgmistest põhimõtetest: 1) Arvestatakse võimalusel kõrgkooli põhjendatud ettepanekuid, mis tulenevad õppekavade eneseanalüüsist. 2) Valimis on esindatud kõikide kõrgkoolis esindatud õpete (RKH, BA, MA, INT) õppekavad. 3) Kui õppekavagrupis viib õppekavu läbi mitu struktuuriüksust, kuulub valimisse igast struktuuriüksusest vähemalt üks õppekava. 4) Valimis on kõik hindamiste vahelisel perioodil õppekavagruppi lisandunud uued õppekavad.

Kõrgkoolil on võimalik esitada koos eneseanalüüsiga EKKA-le ettepanekud teemade kohta, millele komisjon õppekavagrupi eneseanalüüsist ja/või kõrgkooli arenguvajadustest tulenevalt võiks põhjalikumalt tagasisidet anda (nt rahvusvahelistumine, õpiväljundite hindamine vms). Kõrgkooli ettepanekuid arvestab EKKA võimalusel ka komisjoni moodustamisel.

Hindamiskomisjon

Komisjoniliikmete valikul arvestatakse sellega, et komisjoni kuuluksid hinnatavate (valimisse kuuluvate) õppekavade erialavaldkondade asjatundjad nii kõrgkoolidest kui väljastpoolt kõrgkoole. Samavõrd oluline on tagada, et komisjonis oleksid eksperdid, kes on osalenud sarnaste õppekavade arendamisel tunnustatud kõrgkoolides ning on teadlikud uuematest arengutest Euroopa ja maailma kõrgharidusruumis.

Komisjoni kuuluvad üldjuhul nii eesti kui väliseksperdid, kuid põhjendatud erandjuhtudel ja kokkuleppel kõrgkooliga on võimalik moodustada ka komisjon, millesse kuuluvad ainult väliseksperdid või ainult eesti eksperdid. Ainult eesti ekspertidest koosnevat komisjoni on põhjust kaaluda panna juhul, kui õppekavagrupis on kohapeal piisavalt rahvusvahelisel tasemel tunnustatud eksperte ja tegemist on õppeasutusega, mis viib läbi õpet ainult kõrghariduse esimesel astmel. Igasse komisjoni kuulub vähemalt üks ekspert väljastpoolt kõrgkoole (ettevõtja, riigiametnik, eriala- või kutseliidu esindaja, tööandjate organisatsiooni esindaja vms) ning vähemalt üks üliõpilane, kelle staatus üliõpilasena on fikseeritud komisjoni kinnitamise hetkel.

Komisjoni moodustamisel arvestatakse võimalusel kõrgkooli põhjendatud ettepanekutega nii komisjoniliikmete kandidaatide kui temaatiliste rõhuasetuste osas.

Hindamiskülastus

Hindamiskülastus on protsessi lahutamatu osa, kuid selle läbiviimisel rakendatakse paindlikkust – oluline on kõikide komisjoniliikmete koostöö enne ja pärast hindamiskülastust. Põhjendatud juhtudel on võimalik, et hindamiskülastuses ei osale kõik komisjoniliikmed, näiteks võivad mõned väliseksperdid anda oma panuse kirjaliku õppekava analüüsi kaudu. Arvestades osade õppekavagruppide suurust ja mitmekesisust on otstarbekas selline võimalus sisse kirjutada.

¹ 2011. aasta lõpu seisuga oli 10+ õppekavu õppekavagrupis järgmistes kõrgkoolides: EKA kunstid; EMÜ põllumajandus, metsandus ja kalandus; EMTA muusika ja teatrikunst; TTÜ tehnika, tootmine ja tehnoloogia ning äridus ja haldus; TLÜ humanitaaria, keeled ja kultuurid ning õpetajakoolitus ja kasvatusteadus; TÜ keeled ja kultuurid, sotsiaalteadused, õpetajakoolitus ja kasvatusteadus ning äridus ja haldus.

Hindamisaruanne ja hindamisnõukogu otsus

Hindamisaruandes toob komisjon välja hindamisele esitatud õppekavade tugevused ja parendusvaldkonnad viie hindamisvaldkonna lõikes (sh rahvusvahelises võrdluses), esitab kokkuvõtliku analüüsi õppekavagrupi kohta ning toob ära soovitused õppe kvaliteedi parandamiseks.

EKKA hindamisnõukogu kaalub hindamisaruandes toodud parendusvaldkondi ning otsustab, kas järgmine õppekavagrupi kvaliteedi hindamine konkreetsetes kõrgkoolis peab toimuma 7 või vähem kui 7 aasta pärast. Vähema kui 7 aasta pärast otsustab hindamisnõukogu uue hindamise läbi viia juhul, kui esineb oluline õppekavade ja nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse mittevastavus õigusaktidele, riigisestele ja rahvusvahelistele standarditele.

Välisriigi agentuuri kaasamine õppekavagrupi kvaliteedi hindamisse

Erinevalt enamikest Euroopa riikidest võimaldavad Eesti seadused kaasata kõrghariduse kvaliteedi hindamisse ka pädevaid välisriigi hindamisasutusi (hindamisasutusele esitatavad nõuded on toodud punkti 49). ÕKH puhul näeme ette kahte võimalust:

1) Kui kõrgkool soovib tellida ÕKH mõnelt välisriigi agentuurilt ning tasuda selle eest Eesti riigieelarve vahenditest, peab kõrgkool saama esmalt kooskõlastuse EKKA hindamisnõukogult (punktid 48-50). Kui hindamisnõukogu siiski leiab, et hindamisaruanne ei sisalda kõiki otsuseks vajalikke aspekte, on nõukogul võimalik saata hindamisaruanne välisriigi hindamisasutusele täiendamiseks ja parandamiseks tagasi.

2) Kui kõrgkool soovib, et õppekavagrupi kvaliteedi hindamisena arvestataks juba toimunud hindamise tulemust, esitab ta vastava taotluse ja pädeva hindamisasutuse poolt heaks kiidetud hindamisaruande EKKA nõukogule. Kõrgkoolil ei ole võimalik taotleda hindamiskulude kompenseerimist Eesti riigieelarve vahenditest tagantjärele. Kui hindamisnõukogu leiab, et hindamisaruanne ei sisalda kõiki otsuseks vajalikke aspekte, on nõukogul õigus õppekavagrupi kvaliteedi hindamise otsust mitte vastu võtta.

ÕKH ajakava ja maksumus

Õppekavagruppide kvaliteedi hindamist on võimalik piloteerida 2012. aasta sügisel IKT programmi vahenditest. Regulaarne ÕKH peaks käivituma alates 2017. aastast, kuid vältimaks hindamiste kuhjumist kahele aastale, on otstarbekas alustada osades õppekavagruppides juba varem. Esiagne ajakava on võimalik kokku panna ja kõrgkoolidega kooskõlastada pärast 2013. aastal toimuvaid kordushindamisi, mis viiakse läbi tähtajalise õppe läbiviimise õiguse saanud kõrgkoolide õppekavagruppides.

Praeguste hinnangute kohaselt on kõikide kõrgkoolide õppekavagruppide hindamiseks esimesel ja teisel kõrghariduse astmel vajalik kokku panna kuni 45 komisjoni arvestusega, et üks komisjon, kuhu kuulub keskmiselt 5 eksperti, hindab 2-3 kõrgkooli (olenevalt kõrgkoolide ja õppekavagruppide suuruselt) ning viibib Eestis 8 päeva. Ühe komisjoniga seotud kulud on hinnanguliselt 23 000 eurot ning kõikide õppekavagruppide hindamise maksumus seega kokku orienteeruvalt 1 miljon eurot. Nii kulused kui töömahtu on otstarbekas hajutada 4 aasta peale.

Seletuskirja koostaja: Heli Mattisen

LISA 1 Ülevaade kõrgkooli puudutavatest välishindamistest

- 1. Õppe kvaliteedi hindamine** toimub juhul, kui õppeasutus soovib alustada kõrgharidusõppe pakkumist uues õppekavagrupis või kõrgharidusõppe läbiviimise õigust taotleb institutsioon, kellel seni vastav õigus puudub. Vastavalt ülilkooliseaduse (*edaspidi ÜKS*) § 22³ lõikele 4 kaasatakse Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur õppe läbiviimise õiguse taotlemisel õppe kvaliteedi hindamisse (ekspertiisi teostamiseks). Aastatel 2009-2011 toimunud üleminekuhindamine kujutas endast sisuliselt sarnast ekspertiisi, erinevuseks see, et hinnati õppekavagruppe, milles õppetöö realselt toimus. Ekspertiisi käigus hinnatakse, kas õppeasutuse kehtestatud õppejõudude kvalifikatsiooninõuded ja uue õppekavagrupi õppetöösse kaasatud õppejõudude kvalifikatsioon on piisavad; kas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad; kas kirjeldatud õpiväljundid on õppekavaga saavutatavad ja vastavad kõrgharidustaseme õppe läbiviimise nõuetele. Õppe kvaliteedi hindamise tulemused edastatakse haridus- ja teadusministrile, otsuse õppe läbiviimise õiguse andmise kohta teeb EV Valitsus. Erinevalt teistest välishindamistest katab õppe kvaliteedi hindamisega seotud kulud õppe läbiviimise õiguse taotleja. EKKK *Õppe kvaliteedi hindamise juhend* jm õppe läbiviimise õiguse taotlemist puudutav informatsioon on kättesaadav EKKK kodulehel <http://ekka.archimedes.ee/korgkoolile/oppe-labiviimise-oiguse-taotlemine>
- 2. Institutsionaalne akrediteerimine** on välishindamine, mille käigus EKKK annab hinnangu ülikooli ja rakenduskõrgkooli (edaspidi kõrgkool) juhtimise, töökorralduse, õppe- ja teadustegevuse ning õppe- ja uurimiskeskonna vastavusele õigusaktidele, kõrgkooli eesmärkidele ja arengukavale. Institutsionaalse akrediteerimise eesmärgiks on toetada strateegilise juhtimise ja kvaliteedikultuuri arengut kõrgkoolis, teavitada huvigruppe kõrgkoolide põhitegevuste tulemustest ning suurendada Eesti kõrghariduse usaldusväärsust ja konkurentsivõimet. Institutsionaalsel akrediteerimisel on 4 hindamisvaldkonda: 1) organisatsiooni juhtimine ja toimimine; 2) õppe-tegevus; 3) teadus- arendus- ja/või muu loometegevus; 3) ühiskonna teenimine. Kõrgkoolil on kohustus läbida institutsionaalne akrediteerimine vähemalt kord seitsme aasta jooksul. Hindamisega seotud kulud kaetakse riigieelarvest. Prognoosi kohaselt on ühe akrediteerimisringi maksumus 630 000.- eurot ning vastavalt kinnitatud ajakavale läbivad kõik kõrgkoolid institutsionaalse akrediteerimise esimese ringi perioodil 2011-2016. Lisainfo institutsionaalse akrediteerimise kohta EKKK kodulehel <http://ekka.archimedes.ee/korgkoolile/institutsionaalne-akrediteerimine>
- 3. Õppekavagrupi kvaliteedi hindamine** on vastavalt ÜKS § 2 lg-le 31 välishindamine, mille käigus hinnatakse õppekavade ning nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse vastavust õigusaktidele, riigisisestele ja rahvusvahelistele standarditele ja arengusuundadele eesmärgiga anda soovitusi õppe kvaliteedi parandamiseks. Õppekavagrupi kvaliteedi hindamine tuleb kõrgkoolil läbida vähemalt üks kord seitsme aasta jooksul. Arvestuse nullpunktiks konkreetses õppekavagrupis on õppe läbiviimise õiguse andmise kuupäev (VV määruse jõustumise kuupäev). Seega need kõrgkoolid, kes said õppekavagrupis õppe läbiviimise õiguse 2009. aasta lõpus, peaksid läbima sama õppekavagrupi kvaliteedi hindamise hiljemalt 2016. aasta lõpuks. Nagu definitsioonist ka johtub, keskendub õppekavagrupi kvaliteedi hindamine õppe sisule ja konkreetse õppekavagrupi sees tehtavale õppealasele arendustegevusele. Neid aspekte ei hinnata institutsionaalsel akrediteerimisel.
- 4. Teaduse evalveerimine** toimub vastavalt *Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusele* kas korralise evalveerimisena või sihtevalveerimisena. Korralisel evalveerimisel hinnatakse teadus- ja arendusasutuse (kõrgkoolidest on teadus- ja arendusasutuses ülikoolid) vastava teadus- ja arendustegevuse valdkonna teadus- ja arendustegevuse taset, võrreldes seda

rahvusvaheliselt tunnustatud kriteeriumidega. Hinnang antakse 4 suure teadusvaldkonna lõikes. Korralise evalveerimise positiivne tulemus annab kõrgkoolile õiguse avada sellele teadusvaldkonnale toetuv doktoriõppekava. Üleminekuhindamise käigus siiski ilmnes, et positiivne hinnang teadusvaldkonnale tervikuna ei garanteeri doktoriõppe kvaliteeti – üleminekuhindamise tulemusel ei antud õppe läbiviimise õigust 4 doktoriõppekavale just viitega ebapiisavale teadustööle õppekavaga haakuvates teaduse alavaldkondades või suundades. Ometi oli teadusvaldkond, mille juurde doktoriõppekava kuulus, saanud korralisel evalveerimisel positiivse tulemuse. Sihtevalveerimist on Haridus- ja Teadusministeeriumil õigus korraldada omal algatusel või teiste ministeeriumide ettepanekul teadus- ja arendustegevuse strateegiliste arengukavade või muude teaduspoliitiliste otsuste ja meetmete ettevalmistamiseks või nende mõjude ning rakendamise hindamiseks ja analüüsimiseks.

Teatud määral hinnatakse kõrgkoolide teadus- ja arendustegevust ka kõikide eelpool mainitud välishindamiste juures (käesolev lisa 1 punktid 1-3). Institutsionaalsel akrediteerimisel on rõhuasetus siiski teadus-, arendus- ja/või muu loometegevuse (*edaspidi TAL*) valdkonna juhtimisel, mitte teadustulemuste tasemel. Hinnatakse kõrgkooli seatud TAL eesmärkide asjakohasust, nende realiseerimiseks kavandatud tegevuste tõhusust, tulemuste analüüsi (sh võrdluse) regulaarsust ja rakendatust. Esitama ja analüüsima peaks kõrgkool esmajoonel neid TAL tulemusi, mis on tema arengukava prioriteedid. Arvestatakse nii teaduse evalveerimise kui õppekavagruppide kvaliteedi hindamisel saadud tulemusi ning TAL valdkonda hinnatakse ka rakenduskõrgkoolide institutsionaalsel akrediteerimisel, kuid ikka lähtuvalt kõrgkooli enda seatud eesmärkidest.

Õppekavagrupi kvaliteedi hindamisel on teadus- ja arendustegevuse taseme hindamine relevantne eelkõige doktoriõppe puhul ning seetõttu kavandame evalveerimise ja doktoriõppe hindamise ühitamist. Samas ei saa teadus- ja arendustegevuse taseme hindamisest mööda vaadata ka kõrghariduse esimese ja teise astme hindamisel, seda eelkõige rakenduskõrgkoolides, mis ei osale evalveerimisel, kuid viivad läbi magistriõpet, mis eeldab rahvusvahelisel tasemel teadus- ja arendustegevuse olemasolu. Muudel juhtudel keskendub teadus- ja arendustegevuse analüüsi õppekavagruppide hindamisel pigem õppejõu õppe- ja teadustöö sidususele ja teaduspõhisele õppimisele laiemalt.

LISA 2

ÕPPEKAVAGRUPI ENESEANALÜÜS

Näidisvorm

Õppekavagrupp	Informaatika ja infotehnoloogia
Kõrgkool	
Õppekavagrupi eneseanalüüsi protsessi lühikirjeldus	<i>periood, osalejad, tööjaotus, kooskõlastamine kõrgkoolis jms kuni 800 tähemärki</i>

A. ÜLDOSA

- Kõrgkooli lühituvustus** (sisaldab linke kodulehele – kõrgkooli struktuurile, arengukavale, valdkondlikule või struktuuriüksuse arengukavale (kui asjakohane), võtmetulemustele jm asjakohasele taustainformatsioonile, mis annab välishindajatele ülevaate õppekavagrupi kontekstist), **analüüsitava õppekavagrupi positsioneerimine kõrgkooli sees, Eestis ja/või rahvusvaheliselt.**

Kõrgkooli enesemääratlus, lühiülevaade ajaloost, õppekavagrupi seos kõrgkooli strateegiliste eesmärkidega, õppekavagrupi tegevusmaht (üliõpilaste arv) võrdluses teiste õppekavagruppidega kõrgkoolis, olulisus Eestis jms

kuni 1800 tähemärki

- Koondandmed õppekavagrupi õppekavade kohta** (hetkepilt kõrgkooli õppekavadest õppekavagrupi sees kõrgkooli enda andmetel eneseanalüüsi esitamise seisuga)

Õppekava nimetus	Õpe (RKH, BA, MA)	Õppekava käivitamise aasta	vastutav(ad) struktuuriüksus(ed) (ühisõppekava puhul ka partnerkõrgkool ja üksus)	vastuvõtt (viimane, mille kohta andmed)	lõpetajad (viimane, mille kohta andmed)	üliõpilaste arv analüüsi esitamise seisuga
------------------	-------------------	----------------------------	---	---	---	--

- Hindamisperioodide vahel õppekavagrupis toimunud olulisemate arengute lühikirjeldus:** õppekavagrupi viimase 5 aasta trendide lühikirjeldus HTM poolt koostatud taustaandmete baasil (taustaandmed sisaldavad 5 aasta andmeid kõikide kõrgkoolide vastava õppekavagrupi õppekavade vastuvõtu, üliõpilaste arvu, lõpetajate, välisüliõpilaste ja õpingute katkestajate arvu kohta); võrdlus teiste kõrgkoolide sama õppekavagrupiga, kui asjakohane; ülevaade muudatustest kõrgkooli õppekavagrupis hindamiste vahelisel perioodil (õppekavade avamine, sulgemine, ühendamine, ühisõppekavade väljaarendamine jms) koos põhjuste lühikirjeldusega või viitega konkreetse õppekava eneseanalüüsile

Küsimused, millele analüüs võiks vastata: Millised on olnud olulisemad muudatused õppekavagrupis pärast eelmist hindamist (üleminekuhindamine, õppe kvaliteedi ekspertiis jms)? Milliseid arendusi on tehtud õppekavades või õppekavade struktuuris lähtuvalt ekspertide soovist? Õppekavade sulgemise, ühendamise põhjuste kirjeldus (kui asjakohane). Kuidas hindade arenguid/trende õppekavagrupis võrdluses teiste kõrgkoolide sama õppekavagrupiga?

kuni 3000 tähemärki

4. **Koond kõrgkooli õppekavagrupi õppekavade eneseanalüüsid sisalduvatest tugevustest ja parendusvaldkondadest** (kommentaar: EKKA tellib e-hindamiskeskonna arenduse, mis võimaldab genereerida koondandmed tabelisse automaatselt õppekavade eneseanalüüsi keskkonnast hindamisvaldkondade ja õppekavade lõikes. Arendus ei pruugi siiski septembriks 2012 valmis olla, mis tähendab, et koond tuleb teha ülikoolil copy-paste meetodil)

näide

Hindamisvaldkond	Õppekava	Õpe	akadeemiline üksus	tugevused	tugevuste rakendamine	parendusvaldkonnad	tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks
üliõpilased	Arvutisüsteemid	MA	Infotehnoloogia teadusk, Arvutitehnika instituut	+...		-...	
				+...		-...	
	Informaatika	BA	Infotehnoloogia teadusk, Informaatika-instituut	+...		-...	
				+		-...	
				+...		-...	
						-...	

5. **Õppekavagrupi olulisemate tugevuste ja parendusvaldkondade, tugevuste rakendamise ja nõrkuste kõrvaldamise võimaluste analüüs**

Millised on eneseanalüüsi põhjal õppekavagrupi üldised tugevused ja milliseid eeliseid need õppe kvaliteedi arendamisel kõrgkoolile annavad? Tooge välja olulisemad probleemid ning nende kõrvaldamise võimalused. Kas ja kuidas jälgitakse õppekavade eneseanalüüsi põhjal koostatud ja tegevusplaanide täitmist õppekavagrupi/akadeemilise üksuse/ülikooli tasandil?.

6. **Täiendavad kommentaarid**

Kommentaaris, ettepanekud (võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, toetudes mh õppekavade eneseanalüüside juures väljatoodule; teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms)

B. ÕPPEKAVA ENESEANALÜÜS

Õppekavagrupp	<i>Informaatika ja infotehnoloogia</i>
Kõrgkool	
Õppekava nimetus	
Õpe	<i>rakenduskõrgharidusõpe, bakalaureuseõpe, magistriõpe või integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe</i>
Õppekava läbiviimise eest vastutav struktuuriüksus	<i>teaduskond, instituut, osakond, õppetool; osakondade/õppetoolide puhul märkida kindlasti ära, millise teaduskonna/instituudi alla see kuulub, kui asjakohane</i>
Õppekava eneseanalüüsi põhikoostaja, õppekava juht/programmi juht	<i>nimi, ametikoht, kontaktandmed</i>
Õppekava eneseanalüüsi koostamise protsessi lühikirjeldus	<i>periood, osalejad, tööjaotus, kooskõlastamine jms kuni 800 tähemärki</i>

1. Õppekava ja õppekavaarendus

Õppekava sisu ja ülesehitus on kooskõlas õppekava eesmärkide ja õpiväljunditega. Õppekava erinevad osad moodustavad sidusa terviku. Õppekava avamisel ja arendamisel lähtutakse õigusaktidest, arengukavadest, analüüsist (sh tööturu ja otstarbekuse analüüsist), kutsestandarditest ning püüeldakse parima kvaliteedi poole. Õppekava arendamisel arvestatakse üliõpilaste, tööandjate ja vilistlast jt huvipoolte tagasisidega.

- Kas kõrgkool või struktuuriüksus on seadnud endale eesmärgid, mis puudutavad õppekavade kvaliteeti? Kuidas on neid eesmärgid antud õppekava raames realiseeritud?
- Palun kirjeldage õppekava arendamise (avamine, muutmine, sisehindamine) protsessi. Kes on sellesse kaasatud, mida arvestatakse (tööturu vajadused, strateegiad jne)?
- Kuidas tagatakse õppekava koherentsus, st õppeainete loogiline järgnevus ja sidusus?
- Millised olid viimasel kolmel aastal olulisemad muudatused õppekavas, mis eesmärgil ja millest tulenevalt need tehti?
- Palun hinnake, kas a) õppekava on jätkuvalt aktuaalne ja kooskõlas ühiskonnas toimivate arengutega (tööturg jne); b) õppekava eesmärgid ja sisu on omavahel kooskõlas? Millel hinnang põhineb?

- Palun hinnake eelmise kolme õppeaasta üliõpilaste tagasisidele õppekava ja õppeainete kohta (nt: Mille kohta andsid üliõpilased kõige positiivsemaid hinnanguid? Mille suhtes olid üliõpilased kõige kriitilisemad? Millest võib kriitika tingitud olla?) Palun tooge välja konkreetsed tegevused õppekava arendamisel, millega olete alustanud või mis on juba ellu viidud üliõpilaste tagasisidest lähtuvalt.
- Kas õppejõududel on küsitud/saadud tagasisidet õppeainete omavahelise sidususe kohta, kuidas tagasisidet on arvestatud? Palun tooge välja ideed, mida te olete saanud või juba realiseerinud tööandjate ja vilistlaste tagasisidest.
- Kas ja milliste (välis)partneri(te)ga tehakse koostööd õppekava rakendamisel (näiteks on õppekaval ühismoodul(id) (välis)kõrgkooliga, toimuvad suve- ja talvekoolid, juhendamised, praktikabaasid jne)? Milles koostöö seisneb? Kui palju, kuidas, mis alusel, millise kvalifikatsiooniga välisõppejõude kaasatakse?
- Kas ja mis eesmärgil on õppekavu võrreldud teiste sarnaste õppekavadega, sh rahvusvaheliselt? Võrdluse tulemused?
- Millised on välisüliõpilastele loodud võimalused õppekavas osalemiseks (võõrkeelsed õppeained)?
- Vastavus kõrgharidusstandardi jt (rahvusvaheliste) standarditega.

Õppekava ja õppekavaarendusega seotud tugevused ja parendusvaldkonnad

Tugevused (+)

Tugevuste rakendamise võimalused

Parendusvaldkonnad (-)

Tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks

Kommentaariid, ettepanekud *(võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms)*

2. Ressursid

Ressursid (õppekeskkond, õppematerjalid, õppevahendid- ja tehnika, ruumid, finantsressursid) toetavad õppekava eesmärkide täitmist. Õppekirjandust ja muid õppevahendeid on piisavalt, need on kättesaadavad. Ressursside piisavus on olukorra muutudes (üliõpilaste arvu muutus vms) tagatud. Ressursiarendus on jätkusuutlik.

- Kas kõrgkool või struktuuriüksus on seadnud endale eesmärged, mis puudutavad ressursse? Kuidas on neid eesmärged antud õppekava raames realiseeritud?
- Andke hinnang õppematerjalide ja –seadmetega (sh kulumaterjalide jms) varustatusele, õpperuumide olukorrale, finantsressursside piisavusele õppekava toimimiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks? Mida oleks vaja täiendada/parandada?
- Andke hinnang eelmise kolme õppeaasta üliõpilaste tagasisidele õppematerjalide kättesaadavuse, õpperuumide jms kohta? Kas ja kuidas saab seda arvesse võtta?
- Milline on õppejõudude tagasiside õppematerjalide, õpperuumide jms kättesaadavuse kohta? Kas ja mil moel saab seda arvesse võtta?
- Kuidas selgitatakse välja ja tagatakse ressursside vastavus tegelikele (muutuvatele) vajadustele ja nüüdisaja nõuetele? Kuidas on tagatud ressursside kasutamise efektiivsus?
- Millised on ressurssidega seotud tendentsid ja tulevikuriskid (üliõpilaste arvu muutusest tulenevad riskid, õppevahendite vananemine jms) ja kuidas tendentsid arvestatakse ning riske maandatakse?

Õppekeskkonnaga/ressurssidega seotud tugevused ja parendusvaldkonnad

Tugevused (+)

Tugevuste rakendamise võimalused

Parendusvaldkonnad (-)

Tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks

Kommentaari, ettepanekud *(võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms)*

3. Õppeprotsess

Õppeprotsess on paindlik, arvestab õppevormi eripärasid ja soodustab õpiväljundite saavutamist. Õppeprotsessis kasutatakse nüüdisaegseid õppemeetodeid. Õppeprotsess toetab õpirännet. Õpiväljundite hindamine (sh VÕTA) on läbipaistev ja objektiivne.

- Kas kõrgkool või struktuuriüksus on seadnud endale eesmärged, mis puudutavad õppeprotsessi kvaliteeti? Kuidas on neid eesmärged antud õppekava raames realiseeritud?

- Kuidas on tagatud õppekava ja õppeainete õpiväljundite saavutamine? *(Kas ja kuidas jälgitakse, et õppejõud lähtuvad õppemeetodite ja hindamismeetodite valikul õppekava ja õppeainete eesmärkidest/vajadustest? Tooge hea praktika näiteid.)* Kas õpiväljundite hindamise (sh lõputööde kaitsmisele) on kaasatud kõrgkooli-väliseid inimesi?
- Kuidas on korraldatud üliõpilastööde (seminaritööd, rakendusprojektid, lõputööd jms) juhendamine? Milline on üliõpilaste tagasiside juhendamisele? Millised on peamised juhendamisega seotud probleemid ja kuidas neid lahendatakse?
- Kuidas toimub üliõpilaste kaasamine teadus- ja arendustegevusse?
- Kuidas on korraldatud üliõpilaste iseseisev töö? *(kuidas on määratletud iseseisev töö õppeaine raames, kuidas seda juhendatakse ja hinnatakse, millised on võimalused iseseisvaks tööks – keskkond, õppevahendid jms)*
- Kuidas on praktika korraldatud *(praktikakohtade leidmine, praktikajuhendid, juhendamine, aruandlus, tagasisidestamine jne)*? Milline roll on praktilisel õppekava eesmärkide täitmisel? Milline on üliõpilaste tagasiside praktika sisule ja korraldusele?
- Kuidas tagatakse ainepunktide ja üliõpilaste tegeliku töökoormuse vastavus? Kas ja kuidas seda analüüsitakse?
- Kuidas VÕTA põhimõtetest lähtumine, sh väliskõrgkoolides sooritatute tunnustamine, on tagatud? Probleemid ja nende lahendused.
- Palun hinnake eelmise kolme õppeaasta üliõpilaste tagasisidet õppeprotsessile (sh õppemeetod ja õpiväljundite hindamine)? Kuidas olete tagasiside tulemusi analüüsinud ja rakendanud? *(tooge välja tendentse, hinnake tagasiside mõju)*
- Mida tehakse akadeemilise petturluse vähendamiseks/ärahooldmiseks? Kuidas kõrgkool petturluse juhtudele reageerib?
- Kas infosüsteemide tugi ja tugistruktuuri töötajate abi (õppekorralduse spetsialistid, õppeosakond, personaliosakond jne) õppekava rakendamisel on piisavad? Millist abi oleks neilt lisaks vaja?

Õppeprotsessiga seotud tugevused ja parendusvaldkonnad

Tugevused (+)

Tugevuste rakendamise võimalused

Parendusvaldkonnad (-)

Tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks

Kommentaariid, ettepanekud *(võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms)*

4. Õppejõud

Õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamiseks ning õppetegevuse kvaliteedi ja jätkusuutlikkuse tagamiseks on olemas piisava kvalifikatsiooniga õppejõud. Üliõpilaste hinnang õppejõudude õpetamisoskustele on positiivne. Õppekava õpetamisel osalevad tunnustatud õppejõud (sh välis- ja külalisõppejõud) ning praktikud. Õppejõud tegelevad enesetäienduse ja õpetamisoskuste arendamisega.

- Kas kõrgkool või struktuuriüksus on seadnud endale eesmärged, mis puudutavad õppejõudude kvalifikatsiooni, õpetamisoskusi vms? Kuidas on neid eesmärged antud õppekava raames realiseeritud?
- Palun andke hinnang eelmise kolme õppeaasta üliõpilaste tagasisidele õppekavaga seotud õppejõudude kohta (õpetamisoskused, rahvusvaheliste õppekavade korral inglise keele oskus jne)? Kas ja kuidas on tagasiside tulemusi analüüsitud ja arvesse võetud (mh õppejõududele täiendusõpet planeerides jne)?
- Kuidas toetatakse (algajat) õppejõudu õpetamisoskuste arendamisel? *(Kelle ülesanne on anda õppejõule tagasisidet tema õppetöö tulemuste ja õpetamisoskuste kohta? Palun tooge näiteid õppekava õppejõudude enesetäiendamise ja õpetamisoskuste arendamise kohta? Kas ja kuidas õppejõud oma uusi oskusi rakendavad? Kas ja kuidas arvestatakse õppejõu õpetamisoskusi tagasivalimisel?)*
- Kuidas on õppejõudude poolt läbiviidav õppetöö (kursused, juhendamine) seotud nende teadus- ja arendus- ja/või loometegevusega? Kuidas toetab õppejõudude poolt läbiviidav teadus- arendus- ja/või loometegevus õppetöö läbiviimise kvaliteeti antud õppekaval?
- Mis mahus ja mil viisil teiste Eesti kõrgkoolide ja väliskõrgkoolide õppejõud ja/või tööandjate esindajad osalesid eelmisel kolmel õppeaastal õppekava läbiviimisel (näiteks õpetamisel, kaitsmiskomisjonides, oponentidena vms)? Mida kõrgkool teeb nende kaasamiseks? Kuidas hindate seda koostööd, selle mahtu ja kvaliteeti?
- Hinnang (soovitavalt rahvusvahelises võrdluses) õppejõudude arvule (piisavus), töökoormusele ja kvalifikatsioonile ning vanuselisele struktuurile.

Õppejõududega seotud tugevused ja parendusvaldkonnad

Tugevused (+)

Tugevuste rakendamise võimalused

Parendusvaldkonnad (-)

Tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks

Kommentaarid, ettepanekud *(võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms)*

5. Üliõpilased

Õppekohad täidetakse motiveeritud ja võimekate üliõpilastega. Katkestanute ja väljalangenute osakaal on väike, nominaalajaga lõpetanute osakaal suur. Üliõpilased õpivad õpingute ajal teistes Eesti ja/või väliskõrgkoolides. Vilistlaste tööhõive on kõrge. Vilistlased ja nende tööandjad on rahul erialase ettevalmistuse ja sotsiaalsete pädevustega

- Kas kõrgkool või struktuuriüksus on seadnud endale üliõpilaste motivatsiooni, akadeemilise edasijõudmise vms seotud eesmärged? Kuidas on neid eesmärged antud õppekava raames realiseeritud?
- Millised on õppekavale vastuvõtu tingimused? Kuidas hindate üliõpilaste eelnevat ettevalmistust/haridust (sh nt välisüliõpilaste taset)? Kuidas tagate motiveeritud ja piisava ettevalmistusega üliõpilaskontingendi?
- Millised on õpingute katkestamise (omal soovil kõrgkoolist lahkumine) põhjused? Mida on tehtud katkestajate osakaalu vähendamiseks?
- Mida on tehtud väljalangejate (kõrgkooli poolt algatatud eksmatrikuleerimine) osakaalu vähendamiseks ja nende ülikooli tagasitoomiseks?
- Kuidas arvestatakse üliõpilaste erivajadustega (erinev võimekus, erinev ettevalmistustase, füüsilised erivajadused jms) Kuidas on üliõpilasel endal võimalik oma õpingute sisu kujundada? Millised on üliõpilase valikuvõimalused õppekavas ja väljaspool õppekava?
- Kuidas te hindate oma vilistlaste edukust tööturul. Kas ja kuidas küsite ja kasutate tagasisidet õppekava lõpetanute tööhõive ja õpingute jätkamise kohta? Mida sellest järeldada? Kas on teada, kui palju lõpetajatest jätkab õpinguid välismaal?
- Kuidas on toetatud üliõpilaste nominaalajaga õppimist ja lõpetamist? (*üliõpilaste nõustamine, õppekava paindlikkus jms*)
- Kuidas on toetatud üliõpilaste Eesti-sisest ja rahvusvahelist mobiilsust?
- Andke hinnang üliõpilaste tagasisidele tugiteenuste kohta. Milliseid tugiteenuseid (sh infoliikumine, nõustamine) on üliõpilaste tagasiside põhjal tarvis arendada?

Üliõpilastega seotud tugevused ja parendusvaldkonnad

Tugevused (+)

Tugevuste rakendamise võimalused

Parendusvaldkonnad (-)

Tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks

Kommentaariid, ettepanekud (*võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms*)

6. Õppekava koondanalüüs *(olulisemad tugevused ja parendusvaldkonnad lähtuvalt eelnevast õppekava analüüsist)*

Tugevused (+)

Tugevuste rakendamise võimalused

Parendusvaldkonnad (-)

Tegevused nõrkuste kõrvaldamiseks

Kommentaariid, ettepanekud *(võimalus kirjutada täiendavaid kommentaare, teha hindamiskomisjonile/EKKA-le ettepanekuid rõhuasetusteks jms)*

7. Tegevusplaan *(lähtub eneseanalüüsi tulemustest)*

Tegevus(ed)

Vastutaja(d)

Tähtaeg

Oodatav(ad) tulemus(ed)